

סוגיות בדיני בוררות

פסיקת ריבית והצמדה בפסק הבוררות

יחיאל ברונר, עו"ד, מהנדס

עבודות פיתוח ושיקום של מרכז מסחרי עירוני, אשר נמסרו לקבלן שזכה במכרז שהוציאה העירייה, הסתיימו בסופו של דבר בחריגה של מעל 100% מהיקף המכרז, ובהתארכות הפרויקט מ-3 חודשים לכדי שנתיים ו-3 חודשים, וזאת עקב שינוי התוכניות וביצוע עבודות שינויים ותוספות לרוב. משתבע הקבלן את העירייה בסכום של מעל 7 מ' ש, הסכימו הצדדים להעביר את המחלוקת לבורר, עו"ד, אשר מצידו נעזר, בהתאם להסכמת הצדדים בהסכם הבוררות, במהנדס-מומחה שבדק את כתבי הכמויות וניתוחי המחירים שהגישו הצדדים לבורר.

משהגיש הקבלן את פסק הבורר, שזיכה אותו בתשלום מהעירייה בסך של מעל 1,8 מ' ש, לאישור ביהמ"ש, הגישה העירייה בקשה לביטולו, ולחלופין ביקשה להחזיר הפסק לבורר לצורך תיקונו. אחת הטענות שטענה העירייה בפני ביהמ"ש, מתוך שלל טענות שנדחו כולן ע"י ביהמ"ש, היתה, כי הבורר חרג מסמכותו בעניין פסיקת ריבית על ידו בפסק הבוררות, כמפורט להלן.

בהסכם הבוררות, הוסכם בין הצדדים, בין השאר, כי הבורר "יכריע בסכסוך על בסיס כתבי הטענות של הצדדים ובהתאם להוראות הדין המהותי תוך מתן נימוקים להכרעתו". בכתב הסמכתו של המהנדס-המומחה ע"י הבורר, הורה הבורר למהנדס לחשב, לגבי תאריכי התשלום של סכומים שכבר שולמו ע"י העירייה לקבלן עד לבוררות, "כתאריכי התשלום יחשבו תאריכי הפרעון, וכי אין לזקוף, לצורך החשבון ריבית מעבר להפרשי ההצמדה למדד יוקר הבניה, שיחושבו" (להלן - "ההוראה"). לטענת העירייה, בתיתו הוראה זו למהנדס-המומחה, חרג הבורר מסמכותו על פי הסכמות הצדדים בהסכם הבוררות, שכן ההוראה הינה בניגוד לדין המהותי, וכן מאחר שהיא גם לא נומקה.

לטענת העירייה, ההוראה נוגדת את הדין המהותי מאחר והיא סותרת את מה שסוכם בין הצדדים בסעיף 68 להסכם לביצוע העבודה. באותו סעיף נקבע ביניהם, כי: "כל הסכומים המגיעים עפ"י החוזה לקבלן ואשר לא שולמו לו במועדם יישאו ריבית חוקית כעבור חודשיים מיום אישור החשבון ע"י המהנדס...". לטענת העירייה, ההוראה מהווה סטייה מן הדין המהותי מאחר והיא מהווה סטייה מהוראות חוק החוזים לפיו על הצדדים לקיים את ההסכם שביניהם, וכן מהוראות חוק פסיקת ריבית והצמדה בו נקבע, כי אין לפסוק הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית לפי אותו חוק - "אם קיים בין בעלי הדין הסכם על ריבית פיגורים..." (סעיף 6(ב)(2) לחוק). הקבלן, שביקש מביהמ"ש לדחות את טענות העירייה, טען מצידו, כי אין בהוראה של הבורר משום חריגה מן הדין המהותי.

ביהמ"ש דחה את התנגדות הקבלן וקבע, כי סעיף 68 להסכם בין הצדדים "הוא חלק מן הדין המהותי" המחייב את הבורר, וזאת בהתאם להוראות הסכם הבוררות, ובהתאם להוראות חוק פסיקת ריבית והצמדה שצוטטו לעיל. ביהמ"ש הוסיף וקבע כי: "המונח 'ריבית חוקית' (המצויין בסעיף 68) אינו מופיע בחוק פסיקת ריבית או בכל חוק רלבנטי אחר, אולם, לאור העובדה שסעיף 68 להסכם ביצע העבודות, עניינו בהסדרת היחסים בין הצדדים עצמם במישורין, סביר להניח שהם לא נתכוונו להפניה כללית אל "החוק" על כרעיו וקרבי, אלא יש לפרש את הדיבור "ריבית חוקית" כמכוון לשיעור הריבית כפי שהוא נקבע בחוק או מכוחו. מאחר שזו הייתה כוונת הצדדים, קביעת ריבית בשיעור אחר - ובעניינינו בשיעור שלא יהיה "מעבר להפרשי ההצמדה למדד יוקר הבניה" - יש לראותה כחריגה מסמכות של הבורר וכפסיקה שלא לפי הדין המהותי שהצדדים הסכימו עליו בהסכם הבוררות". משהגיע ביהמ"ש למסקנה זו, ומשקבע כי יתכן וכתוצאה מההוראה נגרם לעירייה "עיוות דין", הורה להחזיר את פסק הבוררות לבורר על מנת שינמק את ההוראה, וכן יתקן את פסק הבוררות בהתאם להנחיות שניתנו על ידו בהחלטתו.

לפני סיום נאזכר גם את סעיף 2 לחוק פסיקת ריבית והצמדה הקובע, כי: "רשות שיפוטית שפסקה לבעל דין סכום כסף, או שציוותה על ביצועו של פסק כזה, או שקבעה סכום כסף המגיע

